

Klagenemnda for industrielle rettigheter - KFIR-2014-4

Instans	Klagenemnda for industrielle rettigheter - Avgjørelse
Dato	2016-03-07
Doknr/publisert	KFIR-2014-4
Stikkord	Patentrett.
Saksgang	Sak PAT 14/004
Parter	Klager: Henning Skjold-Larsen. Representert ved: Onsagers AS. Innklaget: Kongsberg Maritime AS. Representert ved: Protector Intellectual Property Consultants AS.
Forfatter	Lill Anita Grimstad, Jonny Roaldsøy og Gunnar Søndersrød.

Innholdsfortegnelse

Klagenemnda for industrielle rettigheter - KFIR-2014-4	1
Innholdsfortegnelse	2

1 Kort fremstilling av saken:

- 2 Saken gjelder klage over Patentstyrets avgjørelse av 19. desember 2013, der meddelt patent med søknadsnummer 20063139, etter innsigelse, ble opphevet.
- 3 Oppfinnelsen har til formål å tilveiebringe en modul, en fremgangsmåte og et system for å overvåke og optimalisere en tråleoperasjon. Formålet oppnås ved at en eller flere av målesensorene som er innrettet for å bli fjernaktivert ved hjelp av styringssignaler.
- 4 Patent ble meddelt den 21. november 2011, patentnummer nr. 331304, med følgende selvstendige krav:

Krav 1: Modul (100) for overvåking og optimalisering av en tråleoperasjon hvor modulen (100) er innrettet for innfesting til en line (420) forbundet til en trålpose (410), og hvor modulen (100) i det minste omfatter en strømforsyningsenhet (320), et flertall målesensorer (330), og kommunikasjonsanordninger, *karakterisert ved* at én eller flere av målesensorene (330) er innrettet for å bli fjernaktivert ved hjelp av styringssignaler.

Krav 11: Fremgangsmåte for overvåking og optimalisering av en tråleoperasjon hvor en eller flere trålposer (410) slepes etter en tråler (400) via liner (420, 430), og hvor fremgangsmåten innbefatter bruk av en modul (100) som er innrettet for innfesting til linene (420, 430) og hvor modulen (100) i det minste omfatter en strømforsyningsenhet (320), et flertall målesensorer (330) og kommunikasjonsanordninger, *karakterisert ved* at målesensorene (330) er innrettet for å bli fjernaktivert ved hjelp av styringssignaler.

Krav 13: System for overvåking og optimalisering av en tråleoperasjon hvor en eller flere trålposer (410) slepes etter en tråler (400) via liner (420, 430), og hvor systemet innbefatter i det minste to moduler (100) som er festet til linene (420, (430), og hvor modulene (100) i det minste omfatter en strømforsyningsenhet (320), et flertall målesensorer (330) og kommunikasjonsanordninger, *karakterisert ved* at målesensorene (330) er innrettet for å bli fjernaktivert ved hjelp av styringssignaler.

Til det selvstendige krav 1 er det knyttet ni uselvstendige krav og til krav 11 er det knyttet ett uselvstendige krav.

- 5 Under søknadsbehandlingen ble følgende publikasjoner anført av Patentstyret:

D1: WO 81/03475 A1

D2: US 2003/0056424 A1

D3: EP 0263615 A1

Innklagede har i innsigelsen trukket frem følgende publikasjoner:

D4: ITI brosjyre før 1999 - SIMRAD ITI Wireless Trawl Positioning and Monitoring System

D5: ITI brosjyre fra 04-99 - TRAWL SYSTEM Simrad ITI

D6: Utdrag fra ITI Operator Manual - Simrad ITI Trawl Instrumentation System 1997

D7: Artikkel fra tokt med G.O. Sars mars 1998, Fisheries Research _ A comparison between vessel and trawl tracks as observed by the ITI trawl instrumentation

D8: Utdrag fra lærebok - Underwater Acoustic Positioning Systems, P.H. Milne 1983

D9: Brosjyre om Simrad HPR-309 - Hydroacoustic Positioning Reference System, mars 1982

D10: Brosjyre om Simrad HPR-305 - Hydroacoustics for drilling applications, 1989

D11: Brosjyre om SPT og MPT 31x-st seriene - SSBL Positioning Transponder (SPT) Multifunction Positioning Transponder (MPT)

D12: GB 1342969

D13:US 5859812

- 6 Klager har påklaget avgjørelsen til Klagenemnda for industrielle rettigheter den 19. februar 2014, og klagen er rettidig fremmet.
- 7 For Klagenemnda er det fremmet reviderte patentkrav som bes lagt til grunn for behandlingen. Endringen består i av at det er inntatt en definisjon av «inaktiv» og «aktivering» i patentkrav 1. Etter endringen lyder patentkrav 1 som følger:

Krav 1: Modul (100) for overvåking og optimalisering av en tråleoperasjon hvor modulen (100) er innrettet for innfesting til en line (420) forbundet til en trålpose (410), og hvor modulen (100) i det minste omfatter en strømforsyningsenhet (320), et flertall målesensorer (330), og kommunikasjonsanordninger, *karakterisert ved* at én eller flere av målesensorene (330) er innrettet for å være inaktive og ikke i stand til å

utføre målinger inntil de blir aktivert, og innrettet for å bli fjernaktivert ved hjelp av styringssignaler, idet de etter mottak av signal som gjør at de blir aktive kan utføre de målinger som de er designet for.

8 I klagen datert 19. februar 2014 anføres det på første side at «I kravene er det inntatt en definisjon av inaktiv og aktivering for å tydeliggjøre forskjellene til de anførte publikasjoner.» Klagenemnda kan imidlertid ikke se at disse definisjonene er tatt inn i de selvstendige krav 11 og 13. Disse er uendret i forhold til de tilsvarende meddelte krav 11 og 13.

9 Grunnene for Patentstyrets avgjørelse er oppsummert som følger:

- Patentstyret finner at D4, brosjyren fra Simrad Norge AS var allment tilgjengelig før søknadens leveringsdag og at D4 utgjør den nærmeste kjente teknikk overfor oppfinnelsen.
- Patentstyrets vurdering av nyhet tas på grunnlag av det som fremgår av patentets selvstendige krav 1, 11 og 13. Patentstyrets vurdering er at oppfinnelsen har samme formål og løsning som i det trådløse tråleinstrumenteringssystemet i D4 og disse kravene har derfor ikke nyhet, jf. patentloven § 2 første ledd.
- Det uselvstendige krav 2 innehar nyhet da trekkene i dette kravet ikke direkte og utvetydig utledes av D4.
- Det objektive tekniske problem som løses i krav 2, med D4 som nærmeste kjente teknikk, er hvordan overføre styringssignaler for å oppnå fjernaktivering av den valgte målesensoren i en modul med en eller flere målesensorer.
- Patentstyret finner at selv om det første trekket i krav 2 ikke eksplisitt fremgår av D4, vil en fagmann, når stilt overfor problemet, være kjent med at for å oppnå trådløs undervannskommunikasjon er den praktiske løsningen på dette basert på en hydroakustisk linkoverføring ved bruk av sonar og hydrofon som står i forbindelse med henholdsvis en senderanordning og en mottakeranordning i sensorenheten.
- Når det gjelder det andre trekket i krav 2, finner Patentstyret at en løsning hvor mottakeranordningen mottar styringssignaler som behandles i en styringsinnretning for aktivering av den valgte målesensoren, er nærliggende for fagmannen, når stilt overfor problemet, idet løsningen vil være implisitt i systemet i D4 dersom funksjonen beskrevet i D4 skal kunne utføres: «You decide which sensor data to transmit and when». Ut fra dette vil fagmannen bli ledet til at en modul med to kombinerte sensorer, som vist ved «Combi sensor Temperature/Depth» på side 5 i D4, også vil være utstyrt med en mottakeranordning som mottar styringssignaler, og disse behandles i en styringsinnretning som aktiverer den målesensoren som er valgt i modulen.
- Følgelig foreligger ikke oppfinnelseshøyde for krav 2, jf. patentloven § 2 første ledd.
- Patentstyret finner at de uselvstendige kravene 3-10 og 12 angir ulike aspekter som ikke angår fjernaktivering ved styringssignaler. Nærmere bestemt angår krav 3, 6, 8, 9 og 10 trekk vedrørende strømforsyningen av modulen, som er velkjente og/eller opplagte for fagmannen. Kravene 4, 5, 7 og 12 vedrører måling av forskjellige kjente parametere som er aktuelle for styring av trålen. Disse uselvstendige kravene vil derfor ikke inneha oppfinnelseshøyde, jf. patentloven § 2 første ledd.

10 Klager har for Klagenemnda i korte trekk gjort gjeldende:

- Klager er uenig med Patentstyret i at oppfinnelsen mangler nyhet og oppfinnelseshøyde og anfører at kravene representerer en ny og patenterbar oppfinnelse.
- Klager viser til at D4 ikke er foregripende for oppfinnelsen verken alene eller i kombinasjon med de andre fremlagte publikasjonene og begjærer Patentstyrets avgjørelse omgjort slik at patentet opprettholdes.
- Det vises spesielt til trekket om at målesensorene er innrettet for aktivering ved hjelp av styringssignaler, det vil si at de er inaktive inntil de blir aktivert. Dette trekket har flere fordeler, blant annet at en modul kan produseres som en enhet som omfatter alle sensortyper som en brukergruppe kan forvente å ville bruke, mens brukeren kan aktivere og derved betale for de funksjoner som tas i bruk. Dette gir en svært enkel, kostnadseffektiv og fleksibel løsning.
- Det fastholdes at en fagmann vil forstå at aktivering ikke betyr å sende en respons på forespørsel, men å sette systemet i stand til å utføre en funksjon. Fagmannen vil umiddelbart forstå at systemet i D4 ikke har en fjernaktivering av målesensorer, men at transponderne i D4 kun reagerer automatisk på et mottatt signal. Hvis fagmannen skulle være usikker på forståelsen av begrepet aktivering, vil han i henhold til patentloven § 39 kunne hente veiledning i beskrivelsen. I beskrivelsen på side 4, linje 11-23 beskrives hva som menes med aktivering i patentkravet. Det fremgår at «en eller flere av

målesensorene er inaktive inntil de blir aktivert. Med uttrykket inaktiv sensor menes det en sensor som trekker minimalt med strøm. Den er da ikke i stand til å utføre målinger, men kan motta et signal som gjør at den blir aktiv, og da kan utføre de målinger som den er designet for.»

- I de reviderte kravene er denne definisjonen inntatt i krav 1. Denne funksjonen kan ikke direkte og utvetydig utledes fra D4. Krav 1 har dermed nyhet i forhold til D4.
- Når det gjelder oppfinneshøyde viser ikke D4 en modul som omfatter et flertall målesensorer og kommunikasjonsanordninger, hvor en eller flere av målesensorene er innrettet for å bli fjernaktivert ved hjelp av styresignaler. Effekten av disse trekkene er at man kan ha en type modul som kan ha flere målesensorer hvorav noen i utgangspunktet ikke er aktive og dermed ikke bruker strøm.
- Det objektive tekniske problemet som løses av oppfinnelsen i krav 1 er dermed å tilveiebringe en modul for overvåkning og optimalisering av en tråleoperasjon som gir muligheten for å tilføye flere typer målinger og funksjoner uten å måtte anskaffe flere moduler.
- En fagperson som står overfor dette problemet og kjenner til teknologien beskrevet over, vil ikke komme frem til kombinasjonen av trekk i patentkrav 1. Det er ingen antydninger i D4 eller i annen kjent teknikk om å ha flere typer målesensorer i en enkeltmodul for å kunne fjernaktivere noen av målesensorene, ved at de er inaktive og ikke i stand til å utføre målinger inntil de blir aktivert, og som etter mottak av signal gjør at de som blir aktive kan utføre de målinger som de er designet for. Hvis man ønsket flere typer målinger i systemet i Simrad ITI-systemet, ville den naturlige løsningen vært å anskaffe flere moduler som man utspør med varierende tidsperioder, ikke å modifisere en modul til å kunne ha flere målesensorer. Krav 1 har derfor oppfinneshøyde.
- Systemet som er beskrevet i D4 er et transpondersystem, hvor transponderen mottar et signal og sender et signal tilbake. Ved å sende et signal vil hele sensoren/sensorkroppen utspørres, ikke den enkelte målesensoren i modulen. Man kan ikke velge hvilke av sensorene som skal sende signal tilbake.
- I oppfinnelsen er det imidlertid en eller flere sensorfunksjoner som blir aktivert, det vil si at det er flere sensorer i samme kropp som kan motta et styringssignal som aktiverer en ny målesensor som tidligere har vært inaktiv.
- Målesensorene i D4 er altså ikke inaktive siden de hele tiden er i stand til å utføre en måling. D4 beskriver dermed ikke trekket vedrørende fjernaktivering i patentkravene.
- Med betegnelsen «inaktiv sensor» menes ikke en sensor som er avslått, men en sensor som ikke er i stand til å utføre målinger.
- De selvstendige kravene 11 og 13 omfatter de samme nye trekkene som diskutert her og samme konklusjon kan trekkes for disse kravene.
- Krav 2 har trekk som ikke er beskrevet i D4. Krav 2 omfatter en «styringsinnretning (370) for aktivering av en eller flere valgte målesensorer (330)» Som Patentstyret selv skriver i avgjørelsen, beskriver D4 at det er tråloperatøren som velger ut og sender et bestemt styringssignal til den sensoren som skal utspørres. Formuleringen «you decide» understreker at det er en menneskelig operatør og ikke en styringsinnretning som tar avgjørelsen.
- Også krav 4 beskriver et trekk som ikke er berørt i D4 eller annen kjent teknikk, nemlig at modulen (100) ytterligere står i forbindelse med en tråldør (130) og styrer denne. Denne funksjonen, at en sensormodul kan styre en tråldør er ikke kjent. Systemet i D4 kan ha sensorer som måler avstanden mellom dører, men dette er ikke en styring. Muligheten for styring av tråldørene sammen med muligheten for å ha sensorer som kan fjernaktiveres gir en sensormodul med et betydelig større bruksområde enn sensorsystemet som er vist i D4, slik som for eksempel beskrevet i patentets beskrivelse s. 3. I praksis gir dette anledning til å fjernaktivere en styring av dørene.

11 Innklagede har for Klagenemnda i korte trekk gjort gjeldende:

- Innklagede er enig i Patentstyrets avgjørelse og ber om at denne stadfestes.
- Når det gjelder de endrede krav så bringer disse kravene hverken nyhet eller oppfinneshøyde.
- Krav 1, 11 og 13 har i praksis det samme beskyttelsesomfang og inneholder de samme trekkene. Påvises det at krav 1 mangler nyhet/oppfinneshøyde, vil kravene 11 og 13 også uten videre mangle nyhet/oppfinneshøyde.
- Patentstyret har korrekt lagt til grunn D4 som nærmeste kjente teknikk, men det er også mulig å komme frem til samme konklusjon ved å ta utgangspunkt i en eller flere av de øvrige publikasjonene.

- D4 er ikke datert og det legges til grunn at de sekundære bevis for Patentstyret legges til grunn. Dette er heller ikke bestridt av klager.
- Tittelen «Modul for overvåking og optimalisering av en tråleoperasjon hvor modulen er innrettet for innfesting til en line forbundet til en trålpose» angir at ITI er et system for å overvåke en trål. Optimalisering vil for øvrig alltid være et mål i seg selv og er ikke noe konstruktivt trekk ved anordningen.
- Overtelna er en line som er forbundet med trålposten, den trekker seg langs den øvre delen av trålposens åpning. Tegningen på side 3 viser flere sensormoduler festet til overtelna. Det er også anordnet avstandssensorer på dørene. På bakre ende av trålen er det anordnet tre fangstsensorer.
- Det er således kjent fra D4 at trålen kan utstyres med flere sensorer og at disse er plasserte på forskjellige steder på trålen. På side 5 er det angitt flere alternative utførelser av sensorer, og systemet kan omfatte kombinasjonssensorer omfattende både temperatur og dybdemåler i samme hus.
- Trekket «og hvor modulen i det minste omfatter en strømforsyningsenhet, et flertall målesensorer, og kommunikasjonsanordninger» gjenfinnes på side 5 under overskriften «Data I/O» der det er angitt «Operating voltage: 220/210 Vac». Dette bekrefter at systemet har en strømforsyningsenhet. Under overskriften «Sensors» er det angitt at disse har «Replaceable, rechargeable NiCad batteries». Dette betyr at selve sensormodulene har en egen strømforsyning.
- Det følger av dette at i og med at sensorene inngår i et trådløst trålinstrumenteringssystem, vil de være utstyrt med kommunikasjons-anordninger. Felles for sensorene er strømbatterier som strømforsyning. Fra D4 er det derfor kjent å anordne mer enn en målesensor i samme modul.
- Trekket «karakterisert ved at en eller flere av målesensorene er innrettet for å være inaktive og ikke i stand til å utføre målinger inntil de blir aktivert, og innrettet for å bli fjernaktivert ved hjelp av styringssignaler idet de etter mottak av signal som gjør at de blir aktive kan utføre de målinger som de er designet for» gjenfinnes på side 3 første kolonne, andre avsnitt der det er angitt følgende: «The Simrad ITI is based on a system where the trawl sensors only respond when interrogated. You decide which sensor data to transmit and when. This makes it possible for you to give priority to important information and prolong the interval between charging the sensor batteries». Dette innebærer at det sendes et styringssignal til sensormodulen som aktiverer sensoren. Det fremgår at det er flere sensorer å velge mellom når det skal aktiveres. Formuleringen «you decide» indikerer at avgjørelsen tas om bord i båten. Det er derved tale om en fjernaktivering ved hjelp av signal fra båten. Det er kjent fra D4 å anordne minst to sensorer i en modul, og det er kjent at det kun er den sensoren som spørres som aktiveres.
- Det fremgår av patentsøknadens beskrivelse at sensorene trekker «minimalt med strøm». Sensoren kan da ikke være «helt inaktiv». I alle tilfeller er det ikke forskjellige nivåer av inaktivitet, og en sensor er inaktiv når den ikke sender.
- På side 4 er det tegnet inn en kontrollenhet en «vertical hull unit», «transducer signals». Dette diagrammet indikerer at man ved hjelp av den elektroniske enheten kan sende et signal fra sende-/mottakerenheten som er montert i skroget. Signalet må åpenbart gå til sensormodulene på trålen.
- D4 viser også at et hovedformål er å forlenge intervallet mellom ladning av sensorbatteriene. Dette fremgår av kontekst og må ses i sammenheng med den fjernaktivering ved hjelp av styringssignaler som er omtalt.
- På ovennevnte bakgrunn bør det være klart at krav 1 ikke har nyhet.
- D5 inneholder i alt vesentlig den samme informasjon som D4. Med i alt vesentlig samme begrunnelse som for D4 anføres det at det bør være klart at krav 1 ikke har nyhet overfor D5.
- D6 dreier seg også om et system for å overvåke og optimalisere en tråloperasjon. Selv om det her ikke spesifikt er angitt at sensorer er festet til liner på trålen, så er dette helt vanlig og innebærer ikke noe nytt. Krav 1 innebærer således ikke noe nytt overfor D6.
- D7 beskriver også Simrad ITI systemet og man kan gjenfinne formuleringer som uttrykker samme hensikt som den omsøkte oppfinnelse. Det er ikke spesifikt angitt at sensormodulene er utstyrt med strømforsyning, men det er underforstått at det må være en form for strømforsyning i sensormodulene. Det er velkjent at denne strømforsyningen er i form av et batteri. Det er videre klart at D7 innbefatter et flertall målesensorer og kommunikasjons-anordninger. Sensoren aktiveres av en operatør og forespørselen sendes til sensoren. Operatøren må nødvendigvis befinne seg om bord i båten, så det er

her tale om en fjernaktivering. Det som sendes må nødvendigvis være et signal, altså et styringssignal. Krav 1 inneholder derfor ikke noe nytt overfor D7.

- Enhver av motholdene D4-D7 i kombinasjon med D8 vil føre til at oppfinnelsen mangler nyhet. D8 er en lærebok og representerer fagmannens alminnelige kunnskap, og supplerer opplysningene som fremgår av D4-D7.
- Enhver av motholdene D4-D7 i kombinasjon med D9, eventuelt også i kombinasjon med D8 vil føre til at oppfinnelsen mangler nyhet. D9 er et produktark som beskriver et hydroakustisk posisjonssystem. Det er åpenbart at dette systemet er velegnet for bruk sammen med ITI systemet.
- Enhver av motholdene D4-D7 i kombinasjon med D10 eventuelt også i kombinasjon med D8 vil føre til at oppfinnelsen mangler nyhet. D10 beskriver bruk av transpondere i et system med sender/mottaker, kontrollenhet, og transduser.
- Enhver av motholdene D4-D7 i kombinasjon med D11, eventuelt også i kombinasjon med D8, vil føre til at oppfinnelsen mangler nyhet. D11 beskriver en transponder som er beregnet på ulike typer bruk. Den har en sensor for å bestemme posisjonen, har i tillegg innmontert en integrert dybde og temperatursensor. Den kan slås av og på via telemetri og er innrettet slik at målesensoren er inaktiv til den blir aktivert.
- Det anføres at den endringen klager har gjort i kravene, blir til en uklarhet når det gjelder hva som menes med inaktiv sensor.
- Den overveldende dokumentasjon viser at oppfinnelsen var velkjent og en del av fagets alminnelige kunnskap.
- De uselvstendige kravene inneholder heller ikke noe som kan bidra til patentbarhet.
- Med endringen som er gjort i kravene har det oppstått uklarhet om hva som menes med en inaktiv sensor siden klager har anført at sensoren slås helt av. En fagperson vil ikke kunne tilfredsstille betingelsene om at sensoren kun trekker minimalt med strøm, samtidig som sensoren er helt avslått. Beskrivelsen gir ingen anvisning på hvordan begge betingelsene kan tilfredsstilles. Oppfinnelsen er derfor ikke så tydelig beskrevet at en fagkyndig, på grunnlag av beskrivelsen, kan utøve den.

12 Klagenemnda skal uttale:

13 Klagenemnda er kommet til samme resultat som Patentstyret.

- 14 I forbindelse med behandlingen av klagen har klager gjort endringer i krav 1 i patentkravene. Klagenemnda vil innledningsvis ta stilling til om endringen i krav 1 ligger innenfor endringsadgangen. Etter patentloven kan ikke patentkravene endres på en slik måte at patentvernets omfang utvides etter meddelelse av patent, jf. patentloven § 19, annet ledd.
- 15 Klagenemnda anser endringen som en lovlig endring, idet det i krav 1 er inntatt en definisjon av begrepene «inaktiv» og «aktivering», angivelig for å tydeliggjøre forskjellene overfor de anførte publikasjonene. Etter Klagenemndas syn, består endringen i hovedsak av at tilstanden til sensorene før og etter sensorene blir fjernaktivert beskrives. At sensoren var inaktiv før den blir aktivert, og således ikke i stand til å utføre målinger, følger etter Klagenemndas syn også fra det opprinnelige kravet. Det samme gjelder virkningen av at sensoren blir aktivert. Tilføyelsene er slik utformet at kravet ikke inkluderer utførelsesformer som ikke tidligere var omfattet av det meddelte patentkravet. Endringen ligger etter Klagenemndas syn innenfor endringsadgangen ettersom patentkravene ikke endres slik at patentvernets omfang utvides.
- 16 Klagenemnda må videre vurdere om endringen ligger innenfor det som fremgikk klart og utvetydig av basisdokumentene. Endringen må ligge innenfor det en fagperson kan slutte seg til på grunnlag av basisdokumentene og fagets alminnelige kunnskap. Etter Klagenemndas oppfatning, kan tilføyelsene entydig utledes av basisdokumentene, i og med at disse gjenfinnes i beskrivelsen side 4, linje 11-13.
- 17 Klagenemnda skal etter dette vurdere og ta stilling til om det meddelte patentet i lys av de endringer som er gjort i krav 1, har tilstrekkelig nyhet og oppfinneshøyde, jf. patentloven § 2.
- 18 Ved vurderingen av både nyhet og oppfinneshøyde skal en tenkt gjennomsnittlig fagperson på området brukes som målestokk. Fagpersonen er fullstendig kjent med teknikkens stand på området på søknadstidspunktet, og har evne til å utnytte alt kjent materiale på en fagmessig måte. Herunder kan fagpersonen foreta nærliggende nye konstruksjoner, men er ikke i besittelse av innovative evner. Fagpersonen evner å prøve ut på en god fagmessig måte alle kombinasjonsmuligheter som både var nærliggende og ga en rimelig forventning om å lykkes. I tillegg innehar fagpersonen fagets alminnelige kunnskap som basis.

- 19 Den relevante fagpersonen i vår sak er en person som ut fra det objektive tekniske problem som skal løses i følge oppfinnelsen, har kjennskap til overvåking og styring av forskjellige typer fisketrål, samt tilhørende trådløs undervanns- måleteknikk og sensorteknologi, herunder trådløs undervannskommunikasjon ved hjelp av akustikk særlig hensett til skip i fart.
- 20 Etter patentloven § 2 første ledd kan patent bare meddeles på oppfinnelser som er nye i forhold til hva som var kjent før patentsøknadens prioritetsdag. Det kan dermed ikke gis patent på noe som inngikk i teknikkens stilling på søknadsdagen, f.eks. noe som var beskrevet i en tidligere patentsøknad eller i andre informasjonsbærere som tidligere publiserte brosjyrer eller publikasjoner. Vurderingen foretas ut fra patentkravene, som har som oppgave å skille oppfinnelsen fra kjent teknikk. For at en tidligere søknad, eller en annen relevant informasjonsbærer, skal være nyhetshindrende, må alle trekkene til oppfinnelsen kunne utledes fra denne på en slik måte at fagpersonen uten videre kan utøve oppfinnelsen («enabling disclosure»). For at nyhetskravet skal være oppfylt, er det tilstrekkelig at ett trekk i de selvstendige patentkrav er nytt og reelt teknisk forskjellig sammenholdt med nærmeste mothold, men også de andre mothold regnes som teknikkens stand, lest hver for seg, se ovenfor.
- 21 Klagenemnda finner i likhet med Patentstyret at D4, ITI brosjyre for SIMRAD ITI Trawl Instrumentation System, representerer nærmeste kjente teknikk.
- 22 Patentkrav 1 angir en modul for overvåking og optimalisering av en tråleoperasjon. Modulen inneholder flere sensorer og kan festes i en line forbundet til en trålpose. Modulen karakteriseres ved at én eller flere sensorer er inaktive og ikke i stand til å utføre målinger inntil de blir fjernaktivert ved hjelp av styringssignaler. Målesensorene kan ikke utføre de målinger de er designet for før de blir aktivisert.
- 23 D4 angir et system med sensorer bestående av et flertall sensorenheter, plassert på forskjellige steder på trålen for blant annet å muliggjøre overvåking av havbunnens topografi, avstanden mellom tråldørene, sjøvannstemperaturen ved trålen, hvor dypt trålen ligger og hvor nær den er havbunnen og trålens posisjon i forhold til fartøyet. Formålet med systemet er å gjøre det enklere å manøvrere trålen, og å fange fisken som oppdages på sonaren (ekkoloddet), se D4 side 2 første og annet avsnitt. D4 beskriver også en sensortype benevnt «Combi sensor» som kan ivareta to ulike målinger, nemlig måling av temperatur og dybde. Klagenemnda finner det klart at D4 omhandler moduler for overvåking og optimalisering av en tråleoperasjon.
- 24 Klager har anført at D4 beskriver et system hvor det er hele sensorkroppen/modulen som utspørres når det sendes ut et aktiveringssignal, og ikke den enkelte målesensoren i modulen. Dette innebærer angivelig at dersom det sendes et aktiveringssignal til temperatur/dybdesensoren i D4, vil operatøren få informasjon om både temperatur og dybde. Det anføres at dette er til forskjell fra modulen som beskrives i patentet siden denne gjør det mulig å velge mellom å aktivisere en eller flere målesensorer i samme sensorkropp.
- 25 Klagenemnda er ikke enig med klager i at trekket vedrørende valgfrihet av hvilke data man vil ha fra hvilke sensor ikke kan gjenfinnes i D4. I D4 side 3 andre avsnitt, under overskriften «Preference to Important Information» fremgår følgende: «The Simrad ITI is based on a system where the trawl sensors only respond when interrogated. You decide which sensor data to transmit and when. This makes it possible for you to give priority to important information and prolong the interval between charging the sensors batteries». D4 beskriver således etter Klagenemndas syn et system hvor det er tråloperatøren som bestemmer hvilken sensorinformasjon som skal sendes, og når.
- 26 Det selvstendige krav 1 i NO 331304 angir at det anvendes et flertall sensorer, men antallet er ikke nærmere definert. Kravet inneholder heller ikke begrensningen om at hver sensormodul inneholder alle de tenkelige anvendbare sensorer i hver modul. Klagenemnda finner det klart at D4 også beskriver et system med mer enn en sensor. Systemet beskrives som bruk av sensorer (i flertall) og det fremgår på side 2 at systemet kan være med en sensor og det kan «be extended to a very advanced system».
- 27 Klager anfører videre at oppfinnelsens sensorer er inaktive inntil de blir fjernaktivisert, og at dette representerer en forskjell fra systemet i D4 som bare responderer (only respond) når den blir utspurt (interrogated). Etter klagers syn innebærer dette at sensorene i D4 ikke fjernaktiviseres, men at de er aktive og foretar målinger selv når de ikke blir utspurt og at de kun sender informasjon når de blir utspurt. Etter Klagenemndas syn medfører ikke bruken av ordene «only respond» og «interrogated» i D4 en tilstrekkelig forskjell mellom ordene «inaktiv» og «aktivisert» i patentkrav 1 til at trekket ikke kan sies å gjenfinnes. D4 beskriver et system hvor sensorene ikke sender informasjon før de mottar et signal fra tråloperatøren.
- 28 Slik Klagenemnda ser det, er det derved kjent teknikk å la sensorer være inaktive eller passive til de blir aktivisert eller utspurt.

- 29 Etter Klagenemndas syn har klager valgt en ordlyd i det selvstendige krav 1 som også omfatter en utførelsesform kjent fra D4.
- 30 De øvrige selvstendige patentkrav 11 og 13, beskriver henholdsvis en fremgangsmåte og et system for overvåking og optimalisering av en tråleoperasjon ved hjelp av sensorer som er innrettet for å bli fjernaktivert. Klagenemnda er ovenfor kommet til at fjernaktivisering av sensorer som befinner seg i en trål er kjent teknikk og at trekket gjenfinnes i D4. Også de selvstendige patentkravene 11 og 13 mangler nyhet, jf. patentloven § 2.
- 31 Klager har for Klagenemnda anført at patentkrav 1 beskriver en valgfrihet. Valgfriheten kommer til syne gjennom at en modul kan produseres som én enhet som omfatter alle sensortyper som en brukergruppe kan forventes å ville bruke og der brukergruppen kan velge eksplisitt hvilken av de enkelte sensorer man ønsker å aktivisere ved å kjøpe tilgang til denne, og at dette trekket ikke gjenfinnes i D4.
- 32 Klagenemnda er enig i at D4 ikke viser eller antyder en modul som er produsert som én enhet som omfatter alle de sensortyper som en brukergruppe kan forventes å ville bruke og der brukergruppen kan kjøpe tilgang (uth. her) til disse ved senere behov.
- 33 Klagenemnda må etter dette ta stilling til om patentkravet etter en tolkning skal omfattes å gjelde en betalingsløsning.
- 34 Klagenemndas vurdering tar utgangspunkt i at patentkravene har to hovedoppgaver. For det første skal de avgrense oppfinnelsen fra teknikkens stand (patentloven § 2 første ledd). For det andre skal de bringe klarhet i hva beskyttelsen omfatter (patentloven § 39). I vurderingen legger Klagenemnda betydelig vekt på at det er «opp til søkeren å utforme sine patentkrav, hvor han må definere den oppfinnelse som han søker patent på», jf. Rt-2001-450 «Dreietårn»). Etter Klagenemndas oppfatning innebærer dette at søkeren i praksis har betydelig frihet ved kravutforming, og det er søkerens ansvar å velge en egnet formulering som gir uttrykk for den beskyttelse søkeren anser seg berettiget til. Samtidig må kravutforming ses i sammenheng med prinsippene for utmålingen av patentvernet.
- 35 Klagenemnda finner det ikke klart at patentkravet ut fra en ren tolkning av patentkravet omfatter en betalingsløsning, og har på grunn av tvilen stilt spørsmålet om en slik betalingsløsning finner støtte i beskrivelsen.
- 36 Patentloven § 8 annet ledd tredje punktum oppstiller som vilkår at beskrivelsen må være så tydelig at en fagperson på grunnlag av denne «skal kunne utøve oppfinnelsen». Beskrivelsen skal gjøre fagpersonen i stand til å utøve patentet innenfor hele området av patentkravene, eksempelvis EPO Board of Appeal i sak T 364/06.
- 37 I beskrivelsen står det at brukeren «kan f.eks. betale leverandøren for en autoriseringskode som kan overføres til modulen for å aktivere ytterligere sensorer». Det gis imidlertid ingen beskrivelse av hvordan betalingsløsningen rent faktisk kan fremstilles eller anvendes. Sett hen til den relevante fagperson, definert i avsnitt 22, finner ikke Klagenemnda at informasjon om fremstillingen eller anvendelsen av betalingsløsninger er kjent for denne. Når det gjelder betalingsløsningen, finner Klagenemnda at beskrivelsen ikke gjør fagpersonen i stand til å utøve oppfinnelsen. Dette trekket mangler under enhver omstendighet støtte i beskrivelsen etter patentloven § 8 annet ledd tredje punktum.
- 38 Innklagede har også anført at endringen i krav 1 medfører uklarhet om hva ordet «inaktiv» betyr og at beskrivelsen ikke gir noe svar på hvordan en sensor kan trekke strøm og samtidig være «avslått», all den tid en avslått sensor ikke vil forbruke strøm. Som følge av dette hevder innklagede at oppfinnelsen ikke er tydelig nok beskrevet jf. patentloven § 8.
- 39 Ordet «inaktiv» brukes i beskrivelsen og i patentkrav 1 for å beskrive sensorens tilstand før den aktiviseres. Klagenemnda kan ikke se at klager har brukt ordet «avslått» i beskrivelsen eller i patentkravene. Klager har riktignok argumentert med at sensorene er avslått i klagen, men klagers anførsler under saksforberedelsene påvirker ikke tydeligheten av beskrivelsen i relasjon til patentloven § 8. Etter Klagenemndas syn innebærer ikke endringen uklarhet om hva ordet «inaktiv» betyr.
- 40 Klagenemnda går etter dette over til å vurdere om de uselvstendige kravene oppfyller nyhetskravet.
- 41 Det uselvstendige krav 2 presiserer at kommunikasjonsanordningen omfatter en sonar og en hydrofon som henholdsvis står i forbindelse med en senderanordning og en mottakeranordning, hvor mottakeranordningen mottar styringssignaler som behandles i en styringsinnretning for aktivisering av en eller flere valgte målesensorer. I D4 benyttes ordet «transceiver» som omfatter både sender og mottaker av akustisk informasjon. Som en følge av dette mangler krav 2 nyhet overfor D4.

- 42 Det uselvstendige krav 3 er karakterisert ved at modulen omfatter en ladeenhet. Dette trekket gjenfinnes ikke D4. Klagenemnda er imidlertid av den oppfatning av at kravet ikke angår fjernaktivering ved styringssignaler, men at det angir trekk som er velkjente eller opplagte for fagmannen vedrørende strømforsyningen av modulen. Det samme gjelder for krav 6, 8, 9 og 10.
- 43 Det uselvstendige krav 4 viser til at modulen står i forbindelse med en tråldør og styrer denne. Klagenemnda finner ikke tråldørsstyringen (styringsmotor 150) beskrevet godt nok til at en fagmann ville kunne utøve dette. Det er ikke beskrevet hvordan denne styringsmotoren fysisk vinkler tråldøren. Videre er ikke denne løsningen karakterisert ved at sensorer styrer tråldørene, støttet i beskrivelsen, jf. patentloven § 8 annet ledd.
- 44 Det uselvstendige krav 5 beskriver de aktuelle parameterne sensorene er innrettet for å måle. At en eller flere sensorer festet til en tråll kan foreta målinger av de angitte måleparameterne er kjent teknikk og krav 5 oppfyller følgelig ikke nyhetskravet.
- 45 Vedrørende det uselvstendige krav 6 finner Klagenemnda at dette trekket ikke gjenfinnes i D4. Klagenemnda er imidlertid av den oppfatning at kravet ikke angår fjernaktivering ved styringssignaler, men at det angir trekk som er velkjente eller opplagte for fagmannen vedrørende strømforsyningen av modulen.
- 46 Av det uselvstendige krav 7 fremgår det at modulen inneholder en sensor for å måle vinkelen på tråldøren. Etter Klagenemndas syn vil bruk av sensorer for å måle vinkel løse et annet teknisk problem enn oppfinnelsen for øvrig, og denne løsningen har ikke dekning i beskrivelsen, jf. patentloven § 8 annet ledd. Videre er bruk av sensorer for å måle vinkel til objekter under vann kjent teknikk, jf. D5 (nederst i tredje spalte på side 2) I D5 er det vinkelen til sorteringsristen som måles med vinkelsensorer. Etter Klagenemndas syn vil en fagmann, som stod overfor en problemstilling om hvordan en kunne få vite vinkelen til tråldøren, lett kunne tenke seg å anordne slike vinkelsensorer også på tråldøren.
- 47 Vedrørende det uselvstendige krav 8, finner Klagenemnda at dette trekket ikke gjenfinnes i D4. Klagenemnda er imidlertid av den oppfatning at kravet ikke angår fjernaktivering ved styringssignaler, men at det angir trekk som er velkjente eller opplagte for fagmannen vedrørende strømforsyningen av modulen.
- 48 Vedrørende det uselvstendige krav 9, finner Klagenemnda at dette trekket ikke gjenfinnes i D4. Klagenemnda er imidlertid av den oppfatning at kravet ikke angår fjernaktivering ved styringssignaler, men at det angir trekk som er velkjente eller opplagte for fagmannen vedrørende strømforsyningen av modulen.
- 49 Vedrørende det uselvstendige krav 10, finner Klagenemnda at dette trekket ikke gjenfinnes i D4. Klagenemnda er imidlertid av den oppfatning at kravet ikke angår fjernaktivering ved styringssignaler, men at det angir trekk som er velkjente eller opplagte for fagmannen vedrørende strømforsyningen av modulen.
- 50 Det uselvstendige krav 12 beskriver et system hvor kommunikasjonsanordningen både kan benyttes til å kommunisere og til å skremme fisk. Slik Klagenemnda ser det, angir krav 12 løsningen på et annet teknisk problem enn oppfinnelsen for øvrig, og denne løsningen mangler dekning i beskrivelsen, jf. patentloven § 8, annet ledd.
- 51 På denne bakgrunn har Klagenemnda kommet til at oppfinnelsen ikke oppfyller nyhetskravet i patentloven § 2 første ledd. Patentstyret kom i sin avgjørelse til at de uselvstendige kravene 1, 11 og 13 manglet nyhet og Klagenemnda er kommet til samme resultat. Klagenemnda finner heller ikke at de uselvstendige kravene oppfyller patentbarhetsvilkårene, og Klagenemnda stadfester således at meddelt patent NO 331304 blir å oppheve.

På dette grunnlag stemmer vi for følgende

Slutning:

1. *Klagen forkastes.*